БРОЙ 228 Година XXIX септември - октомври 2022 Цена 1,00 лв. Основан от Д.Б.Митов и списван от него от 1928 г. до 1944 г. в София

ISSN 1310 - 7917

ДЕВЕТИ ПОЕТИЧЕН КОНКУРС "НИКОЛАЙ ЛИЛИЕВ" - 2022

KAT № 430

ПЪРВА НАГРАДА: ПАВЛИНА ЙОСЕВА

криво хоро

"А ние плачехме с вътрешните си сълзи..." из интервю на Татяна Лолова

Мързеливото слънце протяга лъчите си ко́си, а на двора се стеле една тишина-мараня. Аз катеря дървото наивно, накриво, на босо – най-отгоре да зърна безкрайната част на деня.

Два кълвача семейно нападат дървото, споделена жестокост е: чукат и кършат кора. Къси сенки се щурат по обед наоколо – сеят дълги надежди и шарена детска тъга.

Ей я! Баба със синята рокля извира, откъм входната – вечно скимтяща – врата, кокошарника стига, на пръсти се вдига да докопа веригата или телта.

И отваря набърже, с два тлъсти замаха хваща пъстра кокошка. Напъжда петел, който с острия клюн гледа тъпо и чака от ръката на баба зърно. И "разстрел".

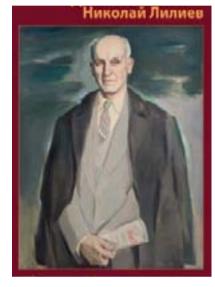
Тази толкова крехка, ранима светица, настървено надига сатъра. И... хоп! Тяло, пух, перушина и "жива" главица заподскачаха кърваво, криво хоро!

Гъсти, вътрешни сълзи очите раздират и пропадам до ствола – със грохот зелен. Утешено крещя и проклинам с молитва тази синя прегръдка – от кръв и сатен.

<u>ВТОРА НАГРАДА -</u> <u>КРАСИМИРА МАКАВЕЕВА</u>

ВСИЧКО ТЕЧЕ, ВСИЧКО СЕ ПРОМЕНЯ Хераклит от Ефес

Прекроих всички чужди морета, да се върнеш в търпимия срок. И Итака да блесне превзета, сякаш среща наместник на Бог. Първо чаках жених да намине много скъп, непрежален любим. И препридах с упорство, с години, глупостта на живот предвидим. После чаках да блъснеш вратата с нестабилен моряшки ритник. Да прогониш ядосан тълпата в строга поза на мой годеник. А накрая да шепнеш задъхан извинения, пълни с лъжи. От дъха ти на вино да лъха. Във очите - вина да тежи. Не съм блудкави митологеми – първообрази на любовта – хранех всички предателства неми, през които оглеждах света. С немитична реалност, във рима, ги иззидах куплет по куплет.

(Който няма – от чуждото взима - престъпление, с битов сюжет.) И след всичко – какво да се случи?! Ти – един набеден Одисей – гледаш предано. С поглед на куче. На звънеца четеш *"Рапта Rei". Пенелопа почина безславно. (Беше нечия бивша жена...) А сега се обръщай и бавно, но завинаги – вдигай платна!

<u>ТРЕТА НАГРАДА -</u> ЕЛЕНА ВАТРАЧКА

на арената

Светът поигра си на битки нелеки. Разкриха се черни и бели страни в единия ъгъл стояха Монтеки, а в другия пак Капулети. Уви!

Арената беше притихнала сцена, със странен спектакъл, неясен и плах, За кратко играта стоя в Мелпомена, в разгара на битката тя отесня.

И юрна се залпът на страшни огньове, запалени с ярка омраза и гняв, а що се получи - повтори се Троя, повтори се конят, поднесен във дар.

Подпали се конят от силния огън, арената пламна и тя изгоря. Остана да молят за изхода Бога - е, вярно, надеждата пак оцеля.

Кой днес би познавал семейство Монтеки, живели отдавна, в далечна страна, без Шекспир да беше създал Капулети и тяхната глупава, стара вражда.

Говорят, че грешките учат човека мъдро да мери, аршин по аршин. Да, но човек не се става от всеки - на битка жестока се ражда един. на стр. 2

ДЕН НА СТАРА ЗАГОРА

5 ОКТОМВРИ -

Картините в броя от Злати ЗЛАТЕВ и Тодор Ковачев са от юбилейните им изложби в Зала "Байер", Ст.Загора, 2022 г.

Уважаеми старозагорци,

Сърдечно Ви поздравявам по повод 5-ти октомври – Ден на Стара Загора. Отбелязваме този празник за 35-ти път. В себе

си днешният ден събира емоция и безкрайна признателност към знайните и незнайни герои, допринесли за възстановяването на града ни преди 135 години. Днес, във времена, наситени с предизвикателства, повече от всякога трябва да бъдем обединени, с поглед вперен в по-доброто бъдеще, с отворено сърце и здрав разум. Възкресена от пепелта Стара Загора ни

напомня, че невъзможни неща няма, когато каузата е обща! Честит празник! Живко ТОДОРОВ Кмет на Община Стара Загора

Михаил ГРИГОРОВ

във разпуснатите ти коси

Страстта не мога да прикрия

Аз искам да открия тайните

на нежното ти тяло.

най-скритите места

от всички хора.

безразличие

от тоя свят.

че криеш

и любов.

корали.

Разбра ли!...

и отврашение

Аз съм богат,

защото знам,

във душата си

безбрежна нежност

и аз ще го открия.

Това съкровище е мое

Дори душата ти да е море,

а тайните в дълбокото -

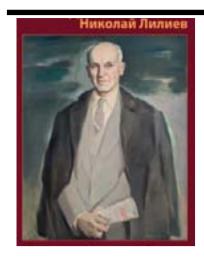
от цялата умора,

и можеш само ти да ме спасиш.

Понякога, как искам да заровя пръсти

и да целувам дълго изящната ти шия.

КОРАЛИ

om cmp. 1

ПООЩРИТЕЛНИ НАГРАДИ:

ЖЕНЯ ДИМОВА

ЧАС ПО ЛИТЕРАТУРА

Толкова години преподава смъртта в разните ѝ образи, тълкувания и следствия. Докато в един учебен час телефонът не иззвънява грозно, зловещо. Края на май е и светлината от прозорците се разлива по разсеяния смях на момичетата, по все още цветната ѝ рокля, всичко това предвещава едно чудесно лято, всеки е замислил едно великолепно лято..

Трети ден вече стоят в раздвоения живот на Яворов, има някаква изумителна тръпка у момчетата по хубавите очи на Мина, трагично отминали, по самоубийството на Лора, което предстои. Любовта или смъртта – кое по-лесно се проумява от тия недоучени момичета и момчета, които разбират без думи свличането ѝ в коридора, треперещото ѝ тяло.... Да се овладее ситуацията, да останем до края в часа по практика на смърт и любов на живот, който по всяка вероятност ще продължи за невежата в тая област учителка.

МИЛЧО ПЕТРОВ

Снегът се стича тихо.

ЛЯТО СЛЕД ЧЕРЕН СНЯГ

Безпощадно чер! Невидими са гарваните черни. Грачат! Снежинките – сестри на черния пипер – от тях деца извайват снежни коминочистачи. Нощта се случва бързо. Бяла... безпардонно! Пресича на червено звездни светофари. С изящни бели зъби сдъвква къщи, хора, клони... И потопява в бяло де каквото свари... И този черен сняг така ще стане бял – такъв, какъвто в детството си аз го зная. Ще сложа ръкавици, яке, шапка, шал и ще изляза – с него вън да поиграя... И, чак когато се събудя сутринта от шумната гълчава на децата, ще писне трън от босата пета: "Навън е лято! Вън е още лято!"

ДА СИ СПОМНИМ...

Преди време доцент Злати ЗЛАТЕВ малко смутен ми сподели, че се опитва да пише. След дълги увещания да ми даде нещо да прочета, накрая склони и ми подаде един свитък стихове. Мисля, че си заслужава да публикуваме някои от Й.А.

Експрес със собствен мирис, скорост и предимства. Вагон, където се сервира и знак за непушачи. Бутилка бира, кръстословица, косите на момиче... Не се обръщай нека помечтая.

<u>Злати ЗЛАТЕВ (1942 - 2021)</u>

* * *

Ясно е, както всички преди това и аз натам ще тръгна... Някои ще тъгуват дълго, много дълго. Други ще ме забравят бързо. Някои даже ще се радват.

Мене няма да ме има!

дали ще усетя Там болката, тъгата на близките, тихата скръб при спомена. Отлятата глътка вино от тези, с които бях, с които разговарях, които любих ще навлажни ли устните ми? Не зная.

ше расте и ше вехне. Едно малко момиче моята внучка ще тича по тази трева. ревата пак ще расте.

септември - октомври 2022

И двамата знаем ще свърши всичко!

* * *

Ти няма да тичаш задъхана към мене. аз няма да чакам с учестен пулс...

Всичко ще свърши, ще бъде спомен.

Поглеждайки тази малка картина с двата образа на лунатици, преплели до болка ръце, през тебе ще мине като морска вълна. усешането за нешо, което вече го няма, оставило само следа върху мокрия пясък, нетрайна следа, очакваща следвашата вълна.

13.03.1997

(1922 - 2012)

ПРЕД ВЪРХА

Върхът се вдига шеметно, забол във облаци главата си гранитна. Мълчи навъсен, сякаш е сърдит на гъмжащия от дребни хора дол.

Пред тебе вечен каменен идол, аз коленича с жажда ненаситна към тайните ти устремен да литна, венчали ти главата с ореол.

Защо в живота къс човек е роб на чувства и на страсти краткотрайни от люлката до тесния си гроб?

Целта и смисъла му разгадай ни! Ала мълчи гранитният ти лоб. Мълчи и пази вечните си тайни.

КРАЙ ЯНТРА

Тук идваш все с надеждата, че ти би я срещнал както в детството преди. Цветя бе брал тук, правил бе колиби и бе мечтал на нейните гърди.

Реката беше бистра, пълна с риби и през нощта се къпеха звезди. Отровихме я... Нашето алиби е мътно като нея и смърди.

Онази красота я няма днес. Отчаян погледът ти се завъртва към поразените река и лес.

Напразно търсиш. Всичко стана жъртва на бесния технически прогрес: Романтиката е отдавна мъртва.

КЪМ РОДИНАТА

Родино наша, майко пресветая, напуснаха те толкова деца! И не едно от тях те порица. И не едно горчиво се разкая.

Нас ни пропъди някога оная жестока бедност в твоите селца, но тук, далеч под чуждите слънца, цветята не ухаят тъй през мая.

Не трепка чучулигата с крилца като над тебе, пеейки в замая... Затуй към теб обръщаме лица

с последното желание пред края: Прикътай ни смълчаните сърца в пръстта си вечна, майко пресветая!

ПРЕД ГРОБА НА КИРИЛ

Неудържимо сякаш ни зовеш ти към вечния и многолюден Рим, с венци и обич да се поклоним пред гроба ти и да запалим свещи.

И как вълнуват тези наши срещи със теб, първоучителю любим, запалил пламъка неугасим на словото в сърцата ни горещи!

В речта на мама пръв път го усети и го обикна детският ми слух. В творбите на големите поети

мелодията му вълшебна чух. И тези скромни собствени сонети са полъх от безсмъртния ти дух.

РОДНА КЪЩА

Задъхан гоних блян след блян фантомен. Разсяха се – миражи в мараня. Припада вечер. Морен и бездомен не знам къде глава да подслоня.

От къщата ни няма вече помен. Явява ми се срината в съня и сам в света бездушен и огромен, огнище търся с топлеща главня.

Далеч съм бивал. Смаяно съм зяпал на градове по блясъка фалшив. Видях Венеция, видех Неапол,

гъмжащ над залив приказно красив. Но в къщата ни с покрива прокапал се чувствах приютен и бях щастлив.

ЕПИЛОГ

От "Късните пветя" полнесох сто и паметта ви нека им е ваза, читателю незнаен! А защо съм ги отгледал, кратко мога каза:

От обич към Родината бе то, познала в робство мъка и омраза, и от носталгията тежка, що душата ми в чужбина бавно смаза.

Родина и поезия. Дете бях аз, когато в мен се сляха двете. Успя ли моят дух да ги вплете

в поднесените цвете подир цвете? Дано по нещо са ви дали те, но ако съм ви отегчил, простете!

Из «Късни цветя», сонети, ИК «ВЕК 22». Георги Бонев е бил дългогодишен лектор по български език при Виенския университет.

УСЕЩАНЕ ЗА ЛЮБОВ

Усещаш, чувстваш, то е същината на всякоя душа, каквато е. Страстта е важна, важна за душата, за тяло, за живот, за векове. Защото страстно всяка дума чувстваш, защото всичко идва от страстта. Да чувстваш е голямото изкуство, което е създало любовта. Без обяснения и без вина страстта е огън, значи светлина!

САМО ПРИРОДАТА

Само природата заслужава да й кажем какво си мислим. Само природата разрешава такава страст - нежна и чиста. Само природата заслужава свободата в душите петимни за любов, за любов такава като в древна апологетика. Само природата с горите, с поляните... Само природата... и ние двамата!...

ТИ ДОЙДЕ

Ти дойде като прилив заливайки брегове от самотност пресъхнали. И събуди живота във жилите на скалите от жега изпръхнали. И след отлива по-неизбежен и от волните птичи крила, ще се питам с години, със нежност откъде си дошла...

Могъщо, с рев локомотивът се отделя. вагоните остават неподвижни. Доскоро цялото било е влак експрес. Възторгвало деца, премазвало животни и влачило заплетената в колелата нощ.

Сега е празна композиция, горчив покой угаснали огньове на кръвта, последния любовен тласък. Огромна композиция от самота. Дъх на тютюн. А по купетата следи от пясък.

Докато празните вагони тръгнат пак на път, в тях двама влюбени ще си намерят тихо място и ще се сдобрят.

ЗНАМ, ЧЕ НЯМА ДА СЕ ДАМ По Джак Керуак

То - отчаянието - ме самозапалва, то - отчаянието - ме самоубива, когато ме притискат до стената, когато със въпроси ме разбиват и питат ме: Къде са ти парите?, и питат ме: Къде са ти очите?, и питат ме: Къде е твоят срам?, и аз мълча, самоубийствен, ням, а за парите, бога ми, не знам... ...възкръсвам сякаш от самовъзхита низвергнат, унизително разпитан и бил съм пил и бил съм невъзпитан само знам, че няма да се дам. КАТО ВУЛКАНИ

Изстиваме като вулкани след трусовете на страстта. И след любовните закани затихваме във есента.

Настъпва есента във всичко във устрем, полет, жест и час за обичайните привички, за яростта да кажеш: Аз!

Но има нещо от което все няма да се отделим и ще ни свързва докъдето е отредено да вървим.

Неистовият хъс да знаем какво се крие там – зад края.

ГРОТЕСКА

За какво да се пише. За какво да се пише. Нито ред. Нито мисъл красива. Ала иначе жив съм. Ала иначе дишам. Даже здрав съм и пак ми е криво.

За какво да се блъскам. За какво да се блъскам. Само тлъсти гърбини пред мене, вратовете им – къси, а липата им лъскат и устата им зеят - големи.

Причернява ми вече. Причернява ми вече. И спасявам се с мисъл за бягство и с мечти за разплата, и за полет далечен сред безмълвно космическо братство.

На планета скалиста. На планета скалиста. В безтегловност, без страст, без умора. Само мисъл и вечност, само линии чисти... И без алчни и глупави хора!...

РАЗПУСНАТИ ДУШИ

По Христо Смирненски

Нощта обгръща каменните ни души, навън остават нощните ни бдения. А зад стените каменни и прашни

на младостта ни слънчевото песнопение.

Потъва въздухът в кошмарния си сън, животът мята се - като заклана риба. Кънтят гласищата ни

със ръждясал звън, а небесата святкат и се сбиват.

Нощта изпуска пак води от черен мрак и плъзват пак разпуснати душите. По лунни нощи със делфинов впряг избродихме до края самотите.

Нощта избродихме край острите скали. Над всички брегове сега вали.

ти и татко ти.

софийските гробища.

тя ще дойде на тази среща, но уви...

Преди три месеца тя ме помоли за

- Искам, чедо, след като умра да

нещо, което аз нямаше как да ѝ откажа

съм до семейството си – поръча ми тя

-- Искам да съм погребана до сестрите

и братята си, до родителите си, до дядо

би могло да стане: Единият ѝ брат беще

в Кипър погребан, другият - в Атина.

Едната сестра - в Дубровник, а другата

- в Бергамо. Родителите ѝ в гробището

на Омуртаг, а дядо, тате и мама бяха в

всички гробове, да донесеш по шепа

пръст от всеки гроб, дано дочакам да

ги помилвам... Ето по този списък ще

го сториш - подаде ми сгънат на четири

лист- после ше ги смесиш с моята пепел

след като ме кремират, ще напълниш

елна голяма саксия и ше посеещ в нея

чайна роза, такива растяха под прозор-

ците в родния ми дом. Ах, как ухаеха

- Ще се наложи, дете, да отидеш до

Естествено, че недоумявах как това

ВЪРХОВЕ В СЪВРЕМЕННАТА БЪЛГАРСКА БЕЛЕТРИСТИКА - ЗДРАВКА ЕВТИМОВА

Името на тази рядко талантлива наша писателка нашумя изключително много през последните три десетилетия с честата й поява – с актуални и стойностни разкази в худо-жествено-естетически план по страниците на най-популярния през 90-те години ежедневник – в. "Труд". Там нейните къси белетристични творби се радваха на удивителен медиен уют. И това гостоприемство не беше никак случайно. По всяка вероятност журналистите от това престижно по това време издание са почувствали неподозираното си докосване до едно неизвестно литературно дарование. Макар че тя още през 1985 година беше вече издала де-бютното си самостоятелно заглавие - "Разкази срещу тьга", последвано през 1989г. от "Раз-кази за приятели", "Разкази от сол" /1990/ и други сериозни произведения, които привличаха повече вниманието на значителна част от литературните ни среди. В този начален етап от творческото й развитие бъдещата голяма белетристка все още не беше завоювала атрактивни позиции сред масовия ни читател. Със следващите си прозаични книги "Кръв от къртица" /1993/, "Сълзи за десет цента" /1994/, "В студената ти сянка, лейди" /1997/, "Линди" /2000/ Здравка Евтимова показа на литературната ни и целокупна общественост, че на родния ни белитристичен небосклон набира скорост и издига ръст нов многообещаващ творец.

Здравка, рядко старателно и ученолюбиво момиче, завършва успешно английска гимназия в София, а след това и английска филология във Велико Търново. Където и да отиде, не може да избяга от вродената си любознателност и ненаситния си стремеж да опознава природата и хората. Така натрупва знания, събира впечатления от заобикалящата я действителност, които оживяват в примамливи образи и картини още в първите й прощъпулни разказчета. "В софийската английска гимназия – спомня си тя – през едно междучасие занесох мой разказ в редакцията на сп. "Родна реч". Имах късмета да попадна на поета Георги Константинов, който беше главен редактор и ме посрещна много топло. Разказът беше публику-ван доста бързо." Появата й в това популярно на времето литературно издание за среднош-колци я окуражава и отпришва бента на завиряващата се творческа енергия, която ще я от-веде и в пишещите ни студентски среди. "А с проф. Боян Биолчев разказва тя – се запоз-

нах отдавна – тогава беше асистент в Софийския университет "Св. Климент Охридски" и ре-дактор на литературно университетско издание. Оставях му разказите си, написани на ръка, и той ми слагаше бележка "носи още".

Този първи радушен прием на късите й повествования вдъхновява младата разказвачка, която започва да разширява територията на творческите си изяви. Нейни разкази предиз-викват благоразположението на Станка Пенчева, която им дава живот по страниците на сп. "Отечество". Миран Иванов също й подава дружеска ръка и я публикува във в. "Стършел".

Не по-малко дружелюбен се оказва и Димитър Шумналиев, който дава висока оценка на разказваческия й дар, редактира творбите й и настоява да бъдат издадени в сборник. И досега не е изстинала в гърдите й голямата благодарност към всички тези хора, които съзряха и откриха в нея живеца на бъдещия успешен писател.

рения. Особено на нож ги посреща родната й майка, която охладнява силното й желание за първородната книга. "Мама, споделя литератур-ни произведения като "лъжи и измислици" и не ми отпусна финанси."

Дъщерята обаче няма намерение да слага оръжие и решава със собствен труд да изкара пари за финансовото обезпечаване на жадуваната първа книга. И без да занимава повече никого с неугасващата си болка, хваща пътя за Голо Бърдо, хълм край Перник, и почва да бере шипки. Скоро този скъпоценен горски плод ще засели цели чували, които ше дадат живот на първата й жадувана творческа рожба.

Винаги съм се възхищавал на удивителната й скромност, трудолюбие, упоритост и всеотдайност в неудържимия й стремеж към интелектуално и професионално израстване, нрав-ствено съвършенство.

Такава я виждаме още в началото, когато тръгва стремително по безкрайните колоози на усърдния й професионален генезис. Специализира старателно художествен превод в Сент Луис, щата Мисури, САЩ. Такава е и като редактор на българската секция на американско списание в Сан Диего, а също ни съвремие. Затова не бива да ни изненадва така и като редактор за България на британско списание за кратка проза. Усилено публикува в САЩ, Великобритания, Канада, Франция, Италия, Русия, Полша, Холандия и много други страни. Същевременно работи дълги години като пре-водач на английски, френски и немски език във военното министерство, пътува често в чуж-бина, а от няколко години оглавява дейността и на българския Пенцентър. Всичко това прави всекидневието й изключително натоварено, постоянно напрегнато и трудно поносимо. Много пъти съм се чудил как издържа. Тя живее със семейството си в Перник и всеки ден запъхтяна гони влака за София, а от гарата задължително се придвижва пеша до местоработата си. А е родила и отгледала три деца, има внуци, които са неделима част от емейния й живот и майчини грижи.

В същото време тя не загърбва никога призванието си да присъства пълноценно и неот-стъпно в сферата на избраното си творческо поприще. Не си позволява да дезертира нито за миг от неизменното общуване с белия лист, даже и през късните търси и полага неистови усилия да възкреси не й позволява да спекулира с голямата й среднощни часове. Инак как би се появила нова поредица от внушителни заглавия в началото на новия век – "За теб

и за мен" /2002/, "Четвъртък" /2003/, "Кръв от къртица" /2005/, "Арката" /2007/ и други изда-ния, които я изстреляха на билото на родния белетристичен връх. И за отбелязване е, че творческият порив в Здравка не стихва, за което говори недвусмислено и е и романът й "Зелените очи на вятъра". прекарва свободното си време, доколкото появата на най-но-вия й роман "Резерват за Ходът на това повествова-ние отначало го има, сред овощната им градина в едно хора и вълци", предложен съвсем наскоро създава впечатление, че е сюжетно накъсан от пловдивското изда-телство "Жанет – и разпилян, поднесен фрагментарно при въ-45" на многобройните й читатели. Самото веждането в различни житейски ситуации. А име на новата й книга ни отвеж-да отново и задачата на писателката никак не е лека, Моите телефонни контакти с нея са почти към горещите социално-психологически и защото ни среща с твърде разнообразен, раз- ежедневни, но срещите ми с нея в София да се задъхва безпомощно съвременното ни общество. А тези негативни социални пулсации резонират болезнено в чувствителна- Евтимова не се опира на конкретни прото- за да се порадва на жадувания домашен та душевност на авторката.

Трябва ли обаче да ни изненадва този изумителен бум в творческото поведение на тази безспорно водеща наша съвременна белетристика? В никакъв случай. Най напред не бива да се подценява невероятното й дарование. Към него трябва да прибавим високата й езикова, обща култура и ерудиция. После при нея важна креативна роля играе непрестанното й об-щуване с произведения от нашата и световната литературна класи- они наши съвременници. ка, за което несъмнено й помага, както при Валери Петров, компетентното плодоносно владеене на чужди езици.

Инак едва ли би израсла като зрял белената й нелека се-мейна и служебна заетост, по безчестен начин несметно богатство,

За съжаление не така възторжено посре- краде от съня си, за да спори с белия лист охраняван строго от бездушни гавази. По щат в къщи напористите й писателски наме- и отразява в творбите си високите градуси всичко личи, че Здравка притежава завидна днешното ни напрегнато, драматично понякога, горещо съвремие.

> И не само това. Здравка Евтимова е надатекущи тежнения, прекомерно натоварените пираха в не-поносима степен след настъпването на така наречените лемократични промени. Авторката наблюдава отблизо, но деформации, възкръсващи в правдиви образи и картини в нейните творби. Тя более и страда, съчувства, радва се на все по-малко срещаните усмивки в днешния объркан ден, излива разтоварващо своите несъгласия и защити на онеправданите с неспокойното

си талантливо перо. В книгите й оживява нелице-приятната атмосфера в днешните човешки взаимоотношения и се чувства омраза, лицемерие и завист, налагани като неустоимата жажда за повече човечност и хармония, погазени безперемонно от безкомпромисната деградация и безпошадна комерсиализация на капиталистическото полчертано реалистичният език при разкриване на многоликата й пъстра об-разна система в произведенията й. И може би това лопала не само на литературната ни кри-тика, но и на широката читателска аулитория. Неслучайно тя е забелязана още с появата на първите и творчески изяви. Инак как да си обясним ласкавите отзиви и рецензии оше с прек-рачването прага на родния ни белетристичен свят. За нея с впечатляващо възхищение пишат Мирон Иванов, Любен Петков, Весела Люцканова, Станка Пенчева, Светлозар Игов, Милена Кирова, Боян Биолчев и други известни знаменитости на съвременната ни литературно-критическа деен съучастник за постигане на творческия

Но докато в творческото полезрение на Донка Петрунова попаднаха необуздаемата корупция и всевъзможните негативни явления в поведението на високите властови етажи, то Здравка насочва своето внимание повече към житейските проблеми на обикновените трудови хорица, които берат душа за физическото си оцеляване. В тях тя сетилетия. Домораслата й скромност никога истинските човешки стойности, което едва ли може да се случи в днешната опоскана капиталистическа България.

Тази сюжетно-тематична насоченост присъства както в рядко вълнуващите й разкази, така и в магнетичните й многостра- от претоварване на колата в работата, в нични заглавия, завлаляващи читателските ни среди. В тази насока твърде показателен авствени процеси, от които не прес-тава нопосочен, както в емоционално отношение, така и в нравствен аспект персонаж. При сърдечни, приятелски, споделя обичайно изграждането на отделните образи Здравка голя-мата си заетост и недостига на време, типове, а ни предлага изцяло нов типаж. уют в семейството, с деца и внучета. Когато Самата авторка присъст-ва в романа като има възможност, посещава и мои премиери. едно от главните действащи лица. И както Спомням си участието й в премиерното обикновено се случва, ни въвежда в трудните преживявания на хората от социалното столичния Клуб на журналистите на 25 нодъно, които обичайно често обитават ней- ември 1998г. Тогава дойде с петгодишната си ния творчески свят. От много страници на дъщеричка, която беше довела от Перник. повествованието се носят тежките талази Посещавала е и Пазарджик. Още не е отекна заду-шаващата ни сегашна беднотия, в нала в паметта ми неотдавнашната й среща която безмилостно са натикани днес мили- в местния изложбен салон "Никола Манев",

В случая нямам намерение да се спирам на конкретни образи, но на фона на представени от Никола Иванов, показа колвластва-щата социална несправедливост Здравка съзнателно е изваяла маститият живота на масовия ни читател. Това са само трист и превъзходен преводач, особено на образ и на съвремен-ния бизнесмен, сияещ бегли страници от житейското и творческо англоезич-на литература. Като прибавим и от икономическо могъщество, разположил битие на голямата ни белетристка. завидното й трудолюбие, въпреки постоян- се в модерен феодален замък, натрупал

на психологическа проникновеност, когато ни прави съпричастни на моралния облик на днешния богаташ, парадиращ с мними писателката, не се съгласи, окачестви моите рена от природата с изключително чувст- духовни пот-ребности, макар и интелектувител-ни сетива, които улавят неспирните илно ограничен, но кокетничещ с известни нашумели имена от съвременния културен горчиви преживелици в нерадостното битие елит, демонстриращ надменно и предизвикателно материално свръх благополучие. Но за чия сметка?

септември - октомври 2022

В същото време писателката ни завлане като безразличен съзерцател околната за обекти-вен реализъм при отразяване социална действителност и отразява ней- социално-психологическия свят на нашия ните разтърсващи недъзи и антихуманни съвременник. На остър прицел в книгата са поставени неизброимите негативни явления от днешната унизителна действителност. От немалко страници ни потискат безнаказано върлуващите низост и паде-ние, вкоренявани насилствено "отгоре" под фалшивата маска за хуманност и демокрация. Езикът на повествованието е непримирим към вземащите все по-големи размери арогантност, неотменим молел на високо превъзнасяния свободен демократичен свят...

лнати от позициите на литературната ни критика, се открояват с художествено-естетическите си достойнства. В това ни убеждава завидното й умение при изграждането на образната система, сръчното вплитане в творбата на речевата и авторовата характеристика на героите. Силно впечатлява дълбокият психологически рисунък на образите, при който писателката подхожда като истински сърцевед, за да ни въведе и потопи в болките и благородните стремления на обикновените хорица, които се чудят как да свързват двата края. Дълбоките вътрешни преживявания на нейния персонаж винаги са разкрити в емоционално съзвучие с поведението на природата. При нея пейзажът е замисъл. Този художествен похват битува трайно и в цялото й творчество, което ни завладява с неоценимото си актуално въз-

Лично за мен е една скъпа привилегия близкото ни и много сърдечно приятелство, което взаимно ни обогатява в творчески и популярност в днешното ни общество. Непрестанно е обект на внимание от страна на всевъзможни медии у нас и в чужбина, които нерядко злоупотребяват с нейната отзивчивост, въпреки че не може да си поеме сулук къщи и многобройните срещи с жур-налисти радомирско село. Там присажда, облагородява овош-ки, окопава, полива и се чувства

представяне на моите "Горещи години" в претъпкан от почитателки на града ни. Премиерата тогава на "Зелените очи на вятъра", ко силно и завлаляващо е присъствието й в

Продрум ДИМОВ

ЗА КОРЕНИТЕ, ЛИСТАТА, ПРОШКАТА, ЕДНА ЧАЙНА РОЗА И СЕДЕМ ШЕПИ ПРЪСТ

<u>Дочка ВАСИЛЕВА</u>

Годината е 2011, а денят - 24-ти май. На тази дата е съборът на родното ми село.

Моите спомени от детството са свързани предимно с пъстрите сергии, които за всяко тогавашно дете предлагаха цял един свят изграден от захарен памук, семки, пуканки, лъскави тенекиени бижута и пъстри играчки. А в добавка - гостуване у свако Кирил, именник на тази дата, гарнирано с безбройни манлжи с агнешко в огромни поршии. истински ужас за едно злоядо дете каквото бях тогава...

Но днес, благодарение на усилията на кметицата на селото, съборът е приобщил функцията да събере представители на най- стария род в селото - Пеновския.

На родовата среща, след изпратена още отпреди четири месеца покана, има отзовали се наследници от цялата страна и дори представители от чужбина.

Нашата покана беше отправена към майка ми - една от правнучките заспал на къра от предния на именития старец и тя с вълнение очакваше събитието. Въпреки здравословните пречки, приковали я към инвалидния стол, откликнахме с радост и ентусиазъм.

И ето ни - пристигаме на площада, който прелива от багри, аромати и музика. По него щъкат празнично облечени, усмихнати хора, а дечица на различна възраст припкат покрай тях.

На централно място е изправен билборд с изрисувано в цял ръст родословно дърво с корен дядо Пено (1891- 1992г) и тръгналите от този корен клонове, клончета и млади листенца. Разглеждаме го, проследяваме, откриваме се...

Към количката на мама се приближават две усмихнати възрастни жени с бастунчета, прегръщат я с просъдзени очи, една през друга задават въпроси, с умиление си припомнят млалите години, споменават покойници, разказват си здравословните перипетии, обменят рецепти за лечение.

Пред селския ресторант с табела: "Елате при Мишо" са подредени ша- църквата изчезвали икони. три с маси и столове. Настаняваме се. Гръмва музика, и който може се хваща нат край божия храм и установили, че но щастието им не продължило дълго. на хорото, който не може - почуква по масата в такт. Девойчета в национални носии са в ролята на сервиращи.

Сред множеството съзирам съседското момиче, с което някога играехме през от купувача. ваканциите. Ех, тя е момиче толкова, колкото съм и аз, но важното е, че се разпознахме въпреки натрупаните години и килограми. Набързо си припомнихме детските лудории и обменихме информация за месторабота, общи познати и роднини, семействата, децата и внуците.

Докато разговаряхме, вниманието ми бе привлечено от една жена, видимо около петдесетгодишна, в спортен джинсов костюм, късо подстригана червеникава коса и тъмни очила, която разхождаше 6-7 годишно момченце, показваше му люляковите храсти, лалетата и незабравките зад оградата на близката къща, а думите, които от-

да ми моята събеседничка- представяш дойда от нейно име на срещата. ли си, чак от другия край на света е долетяла за тази среща.

отправихме към местата си

от кметипата, съчетано с припомняне как преди около стотина години дядо Пено дошъл от еленските колиби, купил Албания и Италия. в селото земя, построил къща и семейството му, лека-полека завзело цялата горна и централна махали.

гостите с предложение, който иска да Баща ѝ продал дома и земите си и дошли разкаже нещо било за рода като цяло, в България. И тук успели да създадат било някакво събитие от собствената дом малък, но уютен, намерили си ра-

Един веселяк ни припомни всеизвестната ситуация, как дядо Пено, който винаги държал да бъде първи на нивата и затова ставал още по първи петли, за да отпочне работа докато повечето съселяни оше

Само веднъж щастието не му се усмихнало, когато заварил там селския пияница Радул, който бил ден, та по една случайност се оказал в ролята на изпреварваш.

Припомниха ни и онази история, която бях чувала от баба си, и която демонстрира колективното чувство за справедливост на Пеновския род.

Историята на Лазар клисаря (Юдата) - син на най-малката дъщеря на дядо Пено, който искал да се отдели в свой дом преди да поиска ръката на избранипата си

Хората уважили желанието му тъй като той живеел с още петнайсет души в бащиния си дом и решили да му помогнат. Лазар доставил като сезонна работничка по земите на материали от града, а роднини и съседи заможни хора и така едно лято се оказапретнали ръкави и постепенно къща- зала на дядо Пеновите лозя където я та стигнала почти до покрив. Докато харесал и взел за невеста най- малкия една вечер отец Никодим, селският поп, му син Павли. привикал главните майстори на строежа и споделил, че от известно време от 1941- ва им се родил син.

Отецът поставил свои хора да деб- през 1948-ма, се преместили в София, Лазар краде иконите и ги продава в Дядо Павли се разболял от туберкуграда на прекупвачи. Последната икона лоза и починал ненавършил петдесет. "Свети Георги и змея" хората на свеще- Баба сама отгледала сина си, изучила ника успели да изземат принудително го, оженила го и дочакала мен. А шест Събрали се майсторите, какво са с автобус оставила баба без син и снаха,

си говорили не се знае, но на другия а мен без родители. ден пратили Лазар до града за пирони и докато го нямало съборили всичко и останах само аз, а от всичко, което аз построено и струпали материалите на имах ми остана само тя. купчини сред двора. Върху една от тях поставили иконата на свети Георги.... всичко, което съм го дължа на нея. Тя

Върнал се Лазар, явно разбрал пос- не само ми даде уютен дом, възпитание ланието и изчезнал. Само с дрехите на и образование, даде ми душа... гърба си и с иконата... Оттогава ни вест ни кост за Юдата...

После думата взе млада жена около се движеше, но мозъкът ѝ работеше трийсетте.

- Казвам се Лаура и съм кръстена на още шиеше и плетеше без очила и чебаба си Лаура, която ме отгледа. Пока- теше книги. ната беше за нея и тя много се вълнува-

къслечно дочувах бяха на английски. ше, но здравето ѝ се влоши и преди два - Тя е от Австралия – забеляза погле- месеца почина на 95, но ми поръча да

Баба ми е най- малката снаха на ляло Пено. Ролителите ѝ са лошли от Побъбрихме още малко и се разде- Беломорска Тракия с нея през 1922г, лихме с обещание да се видим непре- когато е била едва шестгодишна. Найменно и за по-лълго време после се - шастливите ѝ спомени са от ролния Кукуш, къщата на родителите, гради-По време на обяда звучаха изпълне- ната с рози под прозорците, голямото ния на певци и певици известни и не семейство от двама големи братя – Анто толкова, но всички произлезли от име- и Джордже, които след като се оженили нития род. После последва приветствие създали домове по гръцките острови, двете ù по- големи сестри - близначки Кера и Ронда, които пък се задомили

Като най-малка всички я глезели и се чувствала като принцеса. После дошло лошото: бунтове, войни, безчин-Накрая предоставиха микрофона на стващи войници, пожари и разрушения. бота, записали я на школо. През лятото, когато нямало училище, Лаура ходела

Гнездото, худ. Злати ЗЛАТЕВ

През 1936-та вдигнали сватба, а през

Когато започнала колективизацията

години след моето раждане катастрофа

И от всичко, което е имала някога

През последните една-две години

започнаха да я сковават ставите, ле-

карствата не помагаха и все по- трудно

безотказно. До 93годишна възраст все

Бяхме решили, че каквото и да става

в летните вечери. Това е ароматът на щастието мило дете... Така и аз ще съм шастлива и ше продължавам да съм край тебе пред прозореца на терасата ти. И ще си говорим както едно Баба беше успяла да из-

лири алресите на всички гробищни паркове и парцели, в които почиваха близките ù. По нейния списък ги обиколих и донесох торбички с пръст от всичките. Тя все пак успя да ги дочака.

Цял един ден ги милва, разговаря с тях, поплака си, а на другия ден предаде

Богу дух... И вече е цвете. Младата жена разтвори една папка и показа две снимки: На едната белокоса жена с фини черти на лицето, леко чуплива сива коса и топла усмивка. На другата тъмно жълта роза в саксия ... Усетих сякаш и до мен

достигна аромат на рози... - Има ли, други желаещи? - Заоглежда се водещата.

Към микрофона си запробива път жената с детенцето и английските фрази - австралийката. Тя се поклони ниско. после разтвори един лист хартия и с

усилие зачете: - Здравейте, мили роднини на моя баща. Извинете аз не говори добре ваш език, но също дала обет пред мой татко, преди той да почине, да дойда и поискам прошка за него от всички. Мой баща казва се Лазар. Тука чух, още го наричат Юда. Той много сгрешил, кога бил млад. Тази икона той всеки ден гледаше на стена и казва: "Това мой грях! Аз много грешен."

Кога започна да умира ми поръча: "Ти отидеш в моя родина в църква на село и върнеш тази икона там и поискаш прошка за мене. Тогаз` на моя душа ще стане леко..."

Чужденката бръкна в чантата си, Мога с чиста съвест да заявя, че извади хартиен пакет, разопакова го и Свети Георги огледа насъбралото се множество. Клончетата и листата от площада зашумоляха одобрително...

Жената въздъхна, присви зиморничаво рамене съзря седящият най-отпред свещеник тръгна към него и му подаде иконата. Целуна му десницата, погледна го в очите, и промълви:

- Прошка?
- Бог винаги прощава, чедо...

<u>Иванка ПАВЛОВА</u>

МАКАР ЧЕ ЗНАЕМ

Когато бях дете, берях на село направо от дървото зрели круши и си похапвах, без да ги измия. Не се боях от вирусите, смело сред храсти бродех

и в треви се сгушвах, а можеше сред тях да има змии.

Сега съм столичанка

Стриктно спазвам куп строги правила, за да съм здрава, но все по-често с лекари се срещам, защото дебнат всякакви зарази. Пак трябва за морето да забравя и да лекувам спешно още нещо.

Предците ми - столетници ядяха храната с благодарност и наслада след работа до късно на полето. Те до дълбока старост здрави бяха, умерени и мъдри в скръб и в радост, и тръгваха смирено към небето.

Несправедлив ли е към нас животът, та днес сме постоянно недоволни и все за нещо друго си мечтаем? Тежи на надпреварата хомотът и все се питаме защо сме болни, макар че често отговора знаем.

ОБРЕЧЕНОСТ

Понякога душата на човека прегаря като реотан ръждив. Съдбата му е сигурно нелека и с право смята, че не е щастлив. Навярно бил е често нараняван. Сега е жива рана и кърви. Със себе си не може да се справи и срещу участта си се гневи. Досажда, в говорилня се превръща. Слушателят се чувства отегчен изповедта му – все една и съща – учтиво да изслушва ден след ден. И даже лекар трудно би помогнал на вайкашия се човек, готов така да мъчи близки и околни, че да убие тяхната любов.

1 ОКТОМВРИ - ДЕН НА ПОЕЗИЯТА

ПЧЕЛА

Добре дошла, пчеличке, в моя двор. Бих те прогонила преди години, но все по-рядко в родния простор се забелязват твоите роднини.

Пропъдихме ви някъде далеч. С отрови може би ви уморихме. Жуженето ви – сладката ви реч – не чувам в двора и е тъжно тихо.

Върху презряла круша те видях, заета с работа, така усърдна... Внимателно в ръка плода държах и ти се радвах дълго, без да мръдна.

"Добре дошла!" – звучеше благослов в душата ми, по чудо помъдряла. Изпълваше ме прилив на любов като след продължителна раздяла.

Боях се: този свят красив край мен от нашата намеса е заплашен. Човекът отровител някой ден дърветата самичък ще опрашва.

ОТНОСИТЕЛНОСТ

Крушата узряла в моя двор все по-ниско клоните си свежда. Плодовете ѝ ще станат тор, но не жаля и не ги поглеждам. Много са. Без чувство за вина покрай тях веднъж ли,

дваж ли минах? Утре ще се радвам на една, купена с пари от магазина.

И неща по-важни не ценим, ако в изобилие ги има. Все към друго страстно се стремим даже ако е непостижимо.

Времето е низ от много дни. Младият човек ги пропилява. Доживее ли до старини, че са твърде ценни, осъзнава.

ПРИСЪДА

Мачкам с крак пластмасови шишета. В кофата с боклук ще бъдат скоро, после — на бунището, където смет се трупа. Като всички хора своя скромен принос и аз имам даже за морето замърсено, а се смятам за непримирима, че земята ни е застрашена. Лицемерие ли проявявам? Слепота ли? Може би и двете. Сигурно бездушие това е. Ще загине нашата планета. Моят свят сегашен заслужава тежка и безмилостна присъда. Както и да се оневинявам,

сред виновните и аз ще бъда.

<u>Янко</u> <u>СТЕФОВ</u>

СЪН

Е БИЛО

Насред земята имаше дърво. От най-високия му клон аз разговарях с птиците, а цялото пшеничено поле димеше като празнична трапеза.

Но сякаш сън е било всичко! Загърбил дългите си пътища, завърнах се и не намерих насред земята своя връх. Надникнах в бялото око на кладенеца, но там видях единствено снега в косите, сенките в душата и бръчките, в челото издълбани следи от ноктите на времето. И моето залязващо сърце!

лятно поле

Полегнали жита,

от слънце почернели А покрай тях се плискат зелените води на слънчогледите. в които плуват златни лотоси. Дърветата внимателно нарязват пътя с острите си сенки. Падат безмилостно потоци от мътното небе, където изригва слънцето като вулкан. Ни цвят, ни мирис... Жар и задух! Дори опитомената змия на влака пролазва тежко и потъва бавно в бездната на хоризонта. И само писъкът тревожен на локомотива, внезапно долетял от дъното, показва, че тук нещо се е случило.

ЗАВИНАГИ

На синовете ми

Завинаги да онемея, ако веднъж дори не кажа истина! Сънувах, че съм шепа пръст, безплодна като камък. Събудих се... Сърцето ми покълваше и коренът ме цепеше на две!

Завинаги да ослепея, ако веднъж дори не се задавя от сълза! Сънувах, че съм стръкче вятър, закичено на планината. А дивите елени ме зовяха на мъжки бой. Събудих се... Кошутите ги нямаше!

Завинаги на място да остана, ако веднъж дори не стигна връх! Сънувах, че съм слънчево перо в крило на птица. Събудих се...

горчива земя

Каква измамна красота са белите фунийки на татула! А дворът цял се е накичил с тях... През жилавите стръкове в краката ми се стрелва подивяла котка.

септември - октомври 2022

На пръстения под на моята вселена се гърчи още детският ми плач и като залък сух в душата ми засяда. А крехко стъбълце

на някаква тревичка по първите ми стъпки

се мъчи да проходи.
Като бездомен щъркел
в небето слънцето се вие.
- Побратиме, единствен ти си същият.
Ела да продължим напред –
виж, пътят ни прекрачва хоризонта.
Завинаги далече
от сладката измамна хубост
на белите фунийки на татула!...

През стръковете остри обувките ми тичат като поливели котки.

КРЪС

KOBAYEB

На Йордан Атанасов

Йордановден, Богоявление... На моста трупа се народ. Реката влачи изумена потъналия небосвод. Молитва кратка, стон изтръгнат от затаените гърди... Политнали тела се гънат дълбоко в речните води.

Един ще бъде късметлия - това го зная, Боже, но разравям водната стихия и търся с мисълта - дано! Дано пък аз да го намеря! Надежда здрава ме крепи. Тълпата там от студ трепери, а мойта кръв кипи, кипи...

И ето - с вкочанени пръсти докосвам някакъв предмет. След миг изтръпвам - вместо кръста напипал съм удавник клет. Душата ми от ужас пламва. Обезумял, изправям ръст и тръгвам към брега, нарамил удавения като кръст!

ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС

1 ОКТОМВРИ - ДЕН НА ПОЕЗИЯТА

Людмил СИМЕОНОВ

ДУША

Като зеница си незащитена сама, сред милион омрази. Но пак се молиш тихо и смирено у себе си доброто да опазиш.

А само ти си знаеш колко ти струва всяка нова рана: без съжаление и вопъл да носиш своето страдание.

TPEBA

Сезони, срещи и раздели живот, преминал като сън. Къде сте, слънчеви предели, огласяни с небесен звън?

Къде сте, мигове прекрасни и всекидневни рождества? Ах, и над мен трева ще властва, непобедима при това!

Трева - безименна, горчива и мен накрай ще приюти и бавно с нищото ще слива надежди, радости, мечти...

ГРОЗНОТО МОМИЧЕ

За нея никой никога не каза "обичам те", "единствена", "любима", едно-едничко цвете не постави във вазата на нейното сърце.

А все сънува своя влюбен тя, със радостно предчувствие се буди, "защо се бави" всеки ден се пита, но все не идва и не идва той.

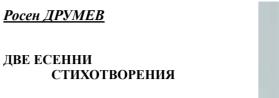
Тя изпожени всички свои дружки, децата им пораснали са вече, а тя отдавна никого не чака, зазидана във свойта самота.

НАДЕЖДАТА

Изтичат дните ни... Един след друг животът тихичко ги отброява. На всяко отчаяние напук - надеждата остава.

Какво пропуснал си дотук – недей за него съжалява.
И утре слънце ще изгрей – надеждата остава.

Жълтее лист. Заромолява дъжд. Изтлява звездната жарава. А ти докрай мига задръж – надеждата остава.

И дими разредена мъгла над смълчаното

Край него са релсите – светят.

Светят с есенни тежки корони

Тръгва пътят.

крайпътни дървета

с уморена и мрачна вода под листа и позлата.

Горе слънцето бледо от облак раздърпан прозира, гледа сякаш с присвито око зад гърба на баира.

Пътят черен извива натам и се губи нататък.

Светят релсите. Още е светло, но ето че влакът

ясно чува се с тежко пухтене и облачен тътен. Черен облак ще скрие след малко дърветата, пътя...

И от блатото само щом влакът с пухтене отмине, ще остане горчивият мирис на гниеща есен. И тиня.

2.

Ето блатото тъмно на тъмния сън на водата. Под дъждовно небе. И дъждовна е в мен самотата.

И вървя. Без да знам накъде. Срещу мрака – по ръждивите релси без памет за свирки и влакове.

Тук, накъсан пейзажът напомня на приказка стара. Крякат жаби в тръстиките. Призрачна пара.

Пустота. Ситен здрач. И студената есен разстила докъдето се вижда надиплена в жълто пустиня.

Голи хълмове-гърбици. Път. Тежък облак увиснал е над тях и мълчи като гибелна мисъл.

Като мисъл за смърт – тъмна мисъл, която убива. Свит на топка, пейзажът здрачен в паметта ми се скрива.

И вървя...

<u>Нико СТОЯНОВ</u>

ТРИПТИХ

1. ПОСРЕД МОРЕ

Наивен може би съм бил, но искрен – с надежда и мечта една, душата ми се гмурна, без да иска, в студената мъглявина...

Стоя смълчан, залисан и замислен над мътната дълбочина – обзет от тътена бучащ, разискрен, с възторг, смирение, вина...

А ти за нищо не поемаш риска – под равнодушната луна стихията ти съска и се киска.

пращят и мачта, и платна – "...наоколо ми кърваво се плиска море. – Люлее ме вълна".

2. МЕЛОДИЯ

"От заник слънце озарени", рибарски лодки, погледни – като лентяйстващи тюлени, натръшкали са се встрани.

В небесно сини пелени проблясват точки-запетайки – задраскват сънните вълни над хоризонта сиви чайки.

Висят две призрачни луни и потреперват нащърбени, а мен отново ме плени

печална, светло натъжена – каква мелодия звъни! – "Алеят морски ширини"...

3. ПОД ЧУЖДАТА ЛУНА

"Къде си ти, къде, Родино моя?" Пейо Яворов

Като ярко слънце над земята, дремеща в измамна тишина, жълто шумолене ще размята есенната плаха топлина.

Ще заспи измъченият вятър в призрачната златна светлина и ще цепне облаците ято жерави под чуждата луна.

И нататък, в утрините сини ще зове, ще търси по света своята изгубена родина –

раната, кървящото ѝ цвете... Докато се свърши любовта и избухне – пламнало – сърцето.

ДВА ОТЗИВА ОТ ЗДРАВКО ПЕЕВ

ПЕТОЛИНИЯ ЗА ЛИРИЧНИ ИЗПОВЕДИ

Живка БАРОВА, родена в Стара Загора, има богата професионална биография на педагог и журналист, отразена в творческата й съдба. Съпричастна с пулсациите на обществото, тя изгражда стиховете си в диалогична форма - драматични, тревожни, сатирични, изпълнени с моралистични терзания.

Живка Барова е чувствителна към темите за човешкото достойнство и хармония в отношенията, в защита на хуманността във времената на (драматични) промени в междуличностните

Нейната лирика е вдъхновена, със сатирична критична изповедност.

Тя "претегля" обществото на сърдечните си "везни". Негодува от накърненото достойнство, от цинизма, ограбването на духовността, лъжата и корупцията.

Досега поетесата е автор на стихосбирките "Късчета душа" (2021) и "Перо от ангел" (2022). Третата – обект на настоящото представяне, е "Житейско петолиние". Тя е своеобразна поетична автобиография, композирана в пет раздела: "Минорна реалност", "Блус за двама", "Пулсиращи ноти", и спасение, това е поетичният свят, И "второ его" – "обич невъзможна". "Симфония под небето" и "Дитирамби за радост и болка".

Вплитането на термини от музиката автопортрети, Живка Барова метафо- ни пулсации от болка и копнеж. Поетът изповеди на поета с трагични любовни душевните вълнения да бъдат "озвучени" и "прочетени" съпричастно и вдъхновено.

Лиричната изповедница "съди" злото и пороците, обвинява виновните, обгрижва страдалците, вдъхновява с

Тя диалогизира с реалността, наречена "объркани времена" и "болен свят", защитава "род и родина; обявява "присъди" над алчността и "оцветили" циничната еротика и сивотата на живота.

Последствията – обреченост на самота и мълчание за безкористния моралист. Но в това мълчание е затаен викът, болезненото чувство за справедливост.

"Къде отива, Боже, света?" - пита Живка Барова, каква е цената на този парично остойностен роден живот, обрекъл човеците да бъдат "изгубени души"?

"Обидата" е отрова за невинния, спасението - презрение към обиждащия. И ще му бъде въздадено според "Божията мъдрост".

Битът е умора, изтощение, безсмислица, песимизъм – "животът – миг кратък от вечния мрак".

Горчивина от трагичната бездуховност излъчват стиховете: явлението е назовано "Божие наказание".

В "Скачени думи" е критично осмислена християнската нравственост: любов и семейство, узаконени с брак, наследството – баша и син. Божието представителство на земята, и накрая - "живот и смърт" – така в стихотворението е представено състоянието на съвременното общество – от рождество до последните мигове ("квота") – смъртта.

България в стиховете на поетесата е обречена, чака другото си преобразяване – "кармичния час". "Продажност" е назовано времето, този свят не е наш, -

"Блус за двама е интимно-изповедният лиричен цикъл в книгата. Блусът - бавният танц на близостта, символиката на дихание и страст, в музикалната "настройка" на лиричните изповеди.

Музиката – внушение за звуци, душевни възторзи или минорни състояния, музиката – драма, възвишеност сътворен в "житейското петолиние".

рично се представя с нейните душевни приятелства: "Моралистки с бохемски души", "Бели врани по кръв и призва- ми тревожна", потопен в трагизма на в книгата е светло обобщение на чувние" и "Бунтарки със нежни души"!

Живка Барова, Житейско петолиние, лирика, София, ИК "Огледало, 2022 г.

МНОГОЛИКОТО ИМЕ ЛЮБОВ

В предговора на Димитър Христов "Стихове за голямата и незаменима любов" към стихосбирката "Така те помня" е казано, че творбите на Пенчо ПЕНЧЕВ са "отклик на човек, белязан от възхитата и ранимостта на поета. щастлив от съдбовната връзка с любимата и покрусен от неочакваните протуберанси на многоликото интимно

поезия: "Другият в нас" (1998), "Насаме хармонията на любовното чувство. със себе си" (2000), "Невъзвратимост" (2019), "Твоето име" (2021).

тател, следовник, изстрадал голямата но останал верен на сърдечния копнеж: любов и продължаващ живота й в нейния разкошен свят на страстни душевни бури, слънчеви "затишия" и светли покруси. Дори изгубил любимата, той обитава света на нейните прекрасни озарения. Силни думи – за силна, страстна, но невъзвратима любов!

любовта на поета е и "мечтание", и "раз- старомодност – на изказа, вярност на стояние", и сън, и плътска реалност, и лирическите традиции. Така поезията многолики срещи, и вкаменена самота. е щастливо "оплодена" от върховете на

А що се отнася до своеобразните преследване на недостижимото, тревож- емственост ни убеждава в искрените губи реалността, изтощен от терзания, терзания. изплаква: "спи сън дълбок душата чувствата.

И все пак, любовта се "включва" в житейския летопис: макар и живот в самота, без любов – "дали не идва края на света"; но тя съществува и е общение с Бога.

Любовта, назована "мълчание", жената – "Божия птица", огън, светлина и пламък. Неизчерпаем на образи свят. Двойката – "Ти и Аз" – тя е бяла, целомъдрена, той – върви през греха към преизподнята, за да стигне до мъртвата точка - "изстинал, като снежен зимен

цетворение на любовта, като в огледален отпечатък се нанасят в лирическия

дух на поета. А този дух е сложен, противоречив, болен, но вече не се връща "пропъденото".

Защо, какво е станало? Следвашите стихове ше ни дадат отговор: изминало е време, което не оставя следи: "От чувствата светли не останаха дири". Доминиращо състояние. Стиховете в тези лирични изповеди могат да се четат и като драматургично произведение - с въведение (възход на чувствата), кулминация, трагични колизии и горчива развръзка – хлад и отново самота. Но гласът на любовта в душевността на поета е жив.

Любовта – измислена, реална и сънувана, съществува в полюсни състояния – мраз и пламък, смях и плач. "Ключови думи" в стиховете са: "чудеса - твоите очи", "ликуване на сърцето"; любовта е и плътска, и целомъдрена – "топли пръсти" и "очи звезди"; безтелесна – в съня се явява "вълшебно **пвете". Но и контрастна – стулена** "нейните прегръдки каменни". Любо-

вта – виление и отсъствие: "Духът ми безпризорен ще снове да търси тебе в други светове, между земя и тъмни небосклони."

Идеята за любовта-мъчение и отсъствие преминава през лиричните изповеди на поета. В отсъствието на Пенчо Пенчев, роден през 1965 го- любимата, животът е споделен с тишилина, е автор на оше четири книги с ната и Бог. В това състояние е спасена

Къде е силата на тези стихове? В трагичното постоянство на влюбения, бо-И наистина, поетът е трагичен меч- лезнено осъзнал липсата на любимата, "Обичам душата ти слънчева, чиста..." Но чувството не е лишено от еротика: ..полобно вопъл, зноен сластен вик..."

В изразяването, в нюансирането на чувствата и образите, Пенчо Пенчев е верен на класическите образци - във формата и съдържанието. Тези Ако "прочетем" чрез заглавията съвременни стихове имат и известна родната лирика – Дебелянов, Лилиев, Любов – задъхано, самоубийствено Джагаров и Павел Матев. Тази при-

> Едно от последните стихотворения ствата и звучи като химн на влюбения:

"О, миг, поспри, поспрете, времена! Не бягайте, поспрете се, години! До мен изгрява бяла светлина, огряваща Едемските градини. Цъфнете посред есен, дървеса! И нека да цъфтят след вас цветята! Млъкнете, птици, чуйте й гласа, как пее песен нова, непозната, как иялата Вселена я подема и тихичко запява: Ема, Ема..."

Пенчо Пенчев, Така те помня, Лю-Превъплъщенията на жената – оли- бовна лирика, Изд. "МегаПринт БГ" – София, 2022.

БУНТЪТ

<u>Данила РАЙЧЕВА</u>

9

Когато се прибра, Мария намери баба си да я чака в малката кухничка с чаша липов чай, един стар фотоалбум и цяла купчина разпилени чернобели снимки, които или бяха изпадали от страниците на албума, или поначало са били твърде много, за да се поберат в него. Старата вдигна очи към нея и без да каже нищо придърпа един стол до себе си. Мария седна на него и погледът ѝ се прикова от една тъмноока жена на снимката. Беше седнала на бостана, сред дините и пъпешите, с дълъг до глезените сукман и стегната забрадка. Беше на не повече от тридесет и пет години, с малко дете в скута, а погледът ѝ беше дълбок и

пронизващ, като че дълбаеше през снимката и Мария я виждаше да стои пред нея тук, насред кухничката.

 Това е баба Мария, моето момиче – рече ѝ старата. – Моята баба. Когато ти се роди, драпах като луда, че да те кръстят на нея. Тя ме е гледала и тя ме е хранила. Каквото съм научила, от нея го знам.

Мария взе снимката и прокара пръсти по изящно накъдрените ѝ ръбове, които я обикаляха като рамка на стара картина.

Коя година е правена? – Мария обърна снимката и се опита да разчете датата, която беше написана в горния ляв ъгъл. От стоенето и влагата написаното се беше размазало и денят и месецът се бяха заличили. Четяха се само последните две цифри от годината – 17г.

 Тази снимка е правена няколко месеца преди дядо да замине на фронта. Същата есен са го зачислили към армията. Така и не съм го виждала, загинал е точно преди края на войната по време на една от последните битки на връх Търнава.

 Значи баба Мария е отгледала всичките си деца съвсем сама?

 Баба Мария беше огън жена, така да знаеш. По онова време бащата на дядо бил на легло, та тя е трябвало да се грижи за него. С двете си по-малки деца ходила на нивата, а другите две пращала на училище. Това е било нещо нечувано по онова време. Хората въдеха дечурлига колкото да има кой да им работи на нивата. Но при баба Мария тези не вървяха. Майка ми е разправяла, че разбрала тя какво се върши из селото и като дете е пропуснала занятия само кой реже от хляба на народа. Ох, Миме, веднъж – на погребението на баша си. тази тъмноката върлина, така както я раздига масата. Взе очукания чайник силен, опасен, користолюбив напор

вече преваляше зад хълмовете около селото и сипеше като дъжд червените си коси по покривите на къщите.

 Нека ти разкажа каква кръв тече във вените ти, моето момиче – усмихна се старата. Мария стисна в ръка снимката и притихна. - Малко след като изпратили мъжете на фронта, в нашето село останали само жените, децата, инвалидите и старците. Баба Мария тъкмо била родила. Трябвало да се грижи за дядо Гено, за трите си по-големи деца, а сега и за новороденото – майка ми. Зимата идвала, трябвали дърва, но не е слух цялата работа. Така на 26-ти най-страшни били гладът и немотията. май пред долната църква се събрала За един чувал с брашно жените и ста- голяма тълпа. Баба ти Мария начело, рците трябвало да ходят пеша чак до огън и жупел хвърля, още хора събира Добруджа. Хлябът, който ядяли, бил от и ги придумва да ходят към кметствоцаревично брашно, ама и то често било то и да искат сметка на когото трябва.

мухлясало. Тежки години били. Много тежки... Хората се озлобили, децата припадали от глад и болести, повечето от старците не преживели зимата. Баба Мария едва смогвала с грижите по децата. Като прехвърлил януари, едното се разболяло и до няколко дена се споминало. Мисля, че Нено се казваше. Баба така и не ми е говорила за него, от хората после научих, че го е преживяла много тежко. Не съм я питала повече. Запролетило, криво ляво животът се върнал в селото, но гладът продължавал да мори хората. По онова време сме имали комитет по снабдяването, който отговарял за разпределянето на храните и съхраняването им в дюкяна на площада. Та един ден из село плъзнала мълва,

членовете на този комитет крадат

от народа. Един си заделял по нещо за

черни дни, друг отпускал малко повече

на комшията, защото зимъска оня му

дал кочалаци да си запали печката. И

за жените, дето си пратили мъжете на

дечурлигата, дето припадат от глад по

фронта – нищо. За старците – нищо. За

улиците – пак нищо. Така започнали

жените да се събират по седенки, от

дума на дума, все натам се обръщала

приказката. Стигнала и до баба Мария.

Можеш да си представиш какъв камък

ѝ бил легнал на гърдите тогава, тъкмо

била погребала детето си. Стояла си у

тях, не излизала, не пускала никого вкъ-

учат и след това право вкъщи. Та от тях

ѝ ставаха едни такива мътни, заблате-

ни чак, а устата ѝ пържеше и слагаше

всеки на мястото му. Станала, облякла

се, нагласила се и право при кмета да

му държи сметка. Стояла, чакала пред

кметството до вечерта, но не я пуснали.

Мен ако питаш, видели са какво им

иде насреща и са се изпокрили в миши

дупки. Прибрала се баба Мария у тях

и на сутринта тръгнала из село. Ходи-

ла по къщите, разпитвала, говорила

с хората, да разбере кой какво е чул и

откъде го е разбрал. Станало ясно, че

щи, не ядяла... Само децата ходели да се

от устата му, децата му, и да очакваш той да се свие като куче и да мълчи. Не само няма да мълчи, ами ще се обърне и така ще те захапе, че ръка няма да ти остане за крадене повече.

Баба ѝ отпи отново от чая и остави празната чаша на

- После всичко се наредило бързо. Чуло се чак до града, че жените от селото беснеят, та първите, дето най-много викали по кметството и дюкянджиите, ги откарали в града да пишат обяснения. Баба ти Мария най-отпред, пръстите ѝ сключени, а главата ѝ високо вдигната и все

"На нивата" от Христо Станчев напред гледа. Към костюмарите, към дюкянджиите, дето хем един през друг приказвали, хем

като я видели и млъкнали. Като песен по задушница ги стиснали тези нейни очи и до края дума повече не обелили. Питали тогава, разпитвали, описали накрая всичко и ги пуснали да си ходят кой откъдето. Нямало как, мъжете им по фронта живота си дават, а те тук да им осъдят жените за няколко начупени джама. Че нали и ония ще се надигнат и ще пометат де що костюмар видят по пътя си. После наше село само си изсърбало попарата, дето я било надробило. Ръководството се сменило, почнали да родолюбиви възстановки и т. н. ,Богу следят по-изкъсо кой, какво и по колко взима. Потръгнало криво-ляво. И глад имало, и война имало, но народът стискал зъби. Щото вече знаел, че може. Знаел, че го бива да си пази и хляба, и

Баба ѝ отпи от чая. Погледът ѝ се гледаш на снимката, двойно пораснала и чашите и тръгна да излиза навън да за отбългаряване, произтичащ зарея през прозореца, където слънцето и се издължила. Като се ядосаше, очите ги мие, но като стигна до прага се спря, погледна Мария право в мокрите, черни като въглени очи и ѝ рече.

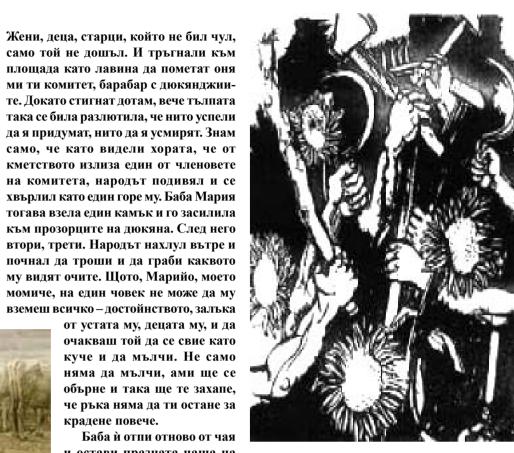
> - Марийо, един човек и да го стъпчеш, и по-нисък от люцерната, дето я давам на кокошките, да го сториш, и здравето му да разпилееш, а акъла му да изпиеш, има едно нещо дето не можеш му взе. Едно нещо, дето го държи и го дърпа, дето хем дреме в него, хем буден го държи да не се удави в тоя живот.

Какво е то, бабо?

- Корен се вика, Марийо. Корен. Всичко друго е бошлаф работа.

Старата прекрачи прага на малката кухничка и понечи да затвори вратата след себе си. В този момент Мария стана от стола и я задържа.

- Остави я отворена - каза ѝ тихо. -

НА ОРУЖИЕ!

Знайно и презнайно: всяка сила ражда противосила. Потвърждение виждаме и в гробализма, той неизбежимо предизвиква многобройни действия, които сборно трябва да обозначим национализъм. Понеже той има какви ли не определения, включая противопоказни, ще приведа как го разбирам аз. Португалският свръхгений поет и писател Фернандо Песоа завещава писмено: "Национализмът е дейно родолюбие". Хиляди, хиляди малки деца, младежи, девойки, зрели жени, мъже, баби, старци играят народни танци, владеят многообразни стъпки, нагиздени с една през друга по-красиви носии, участват в слава, изживяваме истински разивет на обичта към отечественото народотворчество, обхващащ села, градове и всички възрасти. Това е осъзнат или не защитен ответ Старата стана от стола и тръгна да срещу повсеместен и небивало от гробалността. Тоя отпор ме изпълва с вяра, надежда, любов и благодарност. Могъл бих дълго да пиша за него, важността му и личните мои чувства, от него предизвикани. Ала ще припомня, че кога през турско бунтовници зовяли към непокорство, че да отхвърлят робията, викали "На оружие, братя!" По нихния светъл и безсмъртен пример ще ми се и аз, недостойният, да издигна глас немощен, обаче съкровено искрен: "На всебългарщина, братя, сестри, и с Бога напред!"

Румен СТОЯНОВ

Елена ДЕЯНОВА

СБОГУВАНЕ

Сбогувам се с морето. Едва удържам вятъра под мократа си риза. Сбогувам се солена и опърлена, по кръпките на облаците слизам по пясъка, по мидите, по пяната, по човките на гларуси и гълъби. Люти по устните димът на залеза и в сухи възли го затягат пръстите. Свисти жарта. Намятана скумрията, в препечената тънка вечер съска. Вълните плискат в чашите до късно. Мъжете от морето дълго пият Сбогувам се. Отивам си. На утрото, по мокрите алеи събират кестени. В чувалите се кърши смешно, ииганско. кафяво слънце и горчи от есен. Събирам във вързоп пера и пясък, солените парички на цветята, последните тръстикови чадъри и пронизителния дързък крясък на птиците и камъните в залива. Дълбоко скрих на дъното очите си

Сбогувам се, а всъщност съм останала.

ПЕРЛИ

Старата дама, в плетен стол на балкона залеза бавно люлееше. Лъскав, первазът надникна през клоните. Перлите матово грееха. Чайни рози. Сред топлата дрямка някой копринено везеше. Старата дама се усмихваше в сянката Слънцето милваше глезена. С пръсти

Трепнаха златни фестоните.

в последните си летни фотографии.

Развяват остри гребени вълните.

сякаш на косъм. После отмина с файтона.

Споменът свиреше,

ЛЮЛЯКОВА ГОРА

Една люлякова гора сънуваше своя люляков сън. Там ръмеше дъждът, дългокос и зелен, в крехки облаци цвят, в бистри листи от пръст. И сред мириса гъст един спомен за сън, за лилава гора, за любовни пчели.. Този люляков дъжд,

там вали ли... вали.

Финиковите палми

с ветрилата си

разтварят

сладки нокти от ванилия и драскат по набъбналите кактуси. Ношта е лепкавата мандарина изпусната сред храсти олеандър. Mopemo в изумруда си заспива, прегърнало канелените острови. Щурците премаляват от жасмина. Звездите са лимоновите капки по тъмните гърди на планината, зърната им лилавите смокини. И лъскавият пъпеш на луната се плъзва по какаовите плажове. по негата копринена на кожата... Обгърнати в седефа на маслините, източени над палмите. над пиниите. с бадемови очи опипват здрача. забулените минарета в синьото. И в мислите. в очите и в сърието ми остана този сън от късно дято. когато месеиът лежеше меден и златни чехли носеше земята

CATEH

Локосни ме. Тъга.

бъди нежна. тази лунна иигулка изтръгва дъха ми. Прегърни ме, Тъга, тъй безбрежна е сатенената нои с червени обувки. Залюлей ме, Тъга, танцувай с мен, превърни се в любовно рамо. Ако тази безумна цигулка убий ме, Тъга, с гордостта ми!

ЗАВРЪЩАНЕ

Този път, който води в чет като кладенеи хладен бавно крачи към теб да те срещне под дърветата жадни. Те са там и те чакат да влезеш. да открехнеш вратата, да прескочиш на годините бездната, девет пъти изтрила тревата. Припомни си цветовете им с устни, оплети им косите. Под листата им, тъмна и пуста, пръст отвързана скита. Тя се втурва, в нозете ти диша и пълзи към небето,

а черешите с булчини ризи

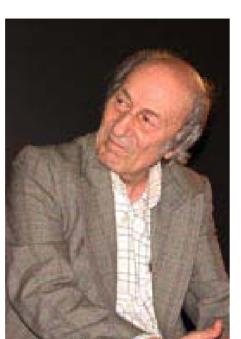
да те вдигнат с поляната.

Пристъпи! Остави на черешите

са покрили лицето й.

даже тях да ги няма.

кой със бухалка, кой с чинийка в ръка... Този път все ще стигне до срещата, те са нашата гордост и надежда сега.

Иван ГРҮЕВ

стихове от прехода

(Сатира и други глупости)

ПЕСНИЧКА ЗА ЛЪЖАТА

Човекът щом се пръкнал на земята, дошла съвместно с него и лъжата – лъжа голяма, малка или средна, лъжа на едро и лъжа на дребно.

припев: В името на нещо свято все използваме лъжата. лъже всеки - стар и млад тъй върти се този свят.

Лъжата е съпружеска, служебна, приятелска, полезна или вредна, но щом след толкоз векове я има, тя значи е необходима.

Лъжата бива още майсторска, наивна, на бучки и на прах, в бутилки и наливна, но нейният връх и победа това е, когато я развеят като знаме

ИСТОРИЧЕСКА БАЛАДА

Щом достигнал Балкана, хан Аспарух полегнал да дремне под буките стари и тогава могъщият прабългарски дух

славянска България.

Славянска, понеже славянската кръв потекла безшумно в прабългарски вени и както се казва в случай такъв. последните бързо били претопени.

Но макар претопени, ония с опашките пак били боляри, комити и прочие за своите служби се държали юнашки те, та от тях, значи, идва и нашто безочие.

По-късно -

ромейско, османско, монархо-фашистко... не зная иго ли е или присъствие някой се борел, на друг не му стискало, та древната орда съвсем се разпръснала.

Едни станали дисиденти,

други – номенклатура, трети заминали за Истанбул и Канада, точно тогава ни цъфнала и културата, та на страната

пак световен принос се падал.

И ето ни – пенсионери, борци, депутати... До вчера нямаше бедни, днес има богати -

ПРОБЛЕМИ

Мен кризата изобщо не ме плаши измъквал съм се от различни каши, ще се измъкна някак и от тази че цял живот през каши все съм газил.

септември - октомври 2022

А разни политици, които ги забъркват, напразно се опитват и мене да побъркат Лори от мутрите не трябва да се вардя. защото бях страхотен на сто и двеста ярда.

И други хватки знам, защо от вас да крия, но най-полезните от следните са тия: на студ издържам, мога без салам и хляб със сол без гарнитура ям.

Един проблем обаче отскоро ме тормози и той, накратко казано, е този, че вече и без хляб започнах да живея, а от солта изглежда, че пълнея.

И друг проблем ме мъчи -

докторът не чува, че той е лудият – не ще да го лекувам, от Касата разчитал на някакъв процент, не щял категорично да става пациент?!

ИКАР

Легендата известна е на всеки: Икар, от птиците подсетен, решил да стигне слънцето човека в един прекрасен ден, навярно летен.

Слепил със восък той пера и летви, превързал ги с въже за раменете и глух за увещания и клетви, политнал най-напред към върховете.

След туй набирал скорост и високо летял уверено в соколов стил, той спазвал точно вярната посока, но восъкът накрая се стопил.

И почнала познатата развръзка – с възторг надолу падало момчето, пера и летви по земята пръскало и като брадва цопнало в морето.

А на брега народ с коли пристигал – да люпи семки и да пие бира. Когато някой слънцето не стига, народът само гледа му сеира.

ВИРУС

Както сладко бях заспал, някакъв особен звяр почна стръвно да ме хапе и ме гъделичка с лапи.

Че е звяр, ама какъв е? – азиатски ли? – не знам. дали мечка, дали лъв е? всеки случай е голям.

Папнах го със аспирин рекох си: "Сега го вързах!" Зяпна кучият му син и изгълта го набързо

После пробвах със "Колдрекс" (от автобусната реклама), той извади пак рефлекс и ефект отново няма.

А носът ми взе да капе. влезе в мензис непривичен, а пък звярът – хап, хап – хапе, сякаш го е заобичал.

Насъбра се в мен омраза – кихнах! – блокът се разтресе и го пратих за зараза в меката ни есен.* Тъй че – вече е свободен и внимателно вървете. Поетичен вирус броди: Хора, бдете!**

* Като на Валери Петров ** Той и Юлиус Фучик ги е карал да бдят, ама...

ВОДКА И ЛЮБОВ

RUSSIAN STANDA

VODKA

Моят мъж е осмото чудо на света! Абе готви, ама готви с такава стръв, че на мен ми е позволено най-много да обеля лука и да измия чиниите. Ама да нарежа лука - не! Че го режа на неправилни полукръгове или на неравни парченца! Узурпирал е печката, ножовете-щяла нуждите ти са се променили, чувствата съм да си отрежа пръстите, - цялата също. Преди имаше нужда от мен, сега кухня! Прозорците той ги мие. Щото от нея! Вместо да се мъчим и двамата, аз ще падна, ръцете ми са къси, не мога събирай си багажа и върви при нея! да работя правилно с парцал! Чудо, бе, Бъди щастлив! чудо! Витрините и огледалата пак той ги бърше - ще ги счупя, щото са не знам като филмова героиня! Аха да се раз-

11

колко си мм стъкло, пък после ще донеса и не знам колко си години нещастна любов на фамилията! Ще кажете - от какво се оплакваш? И пазарува, да не се разхождам до магазина, че да не прихвана някоя зловредна болест и да го оставя млад вдовец! Викам му, че това е шансът му да се отърве от мен. Ама той-с моите глупости бил свикнал, пък и те са безобидни - стихчета. книжки. Не ходя на шопинг, не му харча парите за парцалки. И знае, че не му изневерявам. От чист мързел, дето се вика. А сега някоя нова - да пази Господ!

Обаче напоследък се промени. Откакто започна войната. И санкциите. Да е русофил, не е. Ама нещо го мъчи, терзае душата му. А пък какво е, не казва. Нищо нямало, аз съм била с развихрено въображение! Лъже, ама лъже, като политик на предизборен митинг лъже! Ама не е познал! На мен Еркюл Поаро, мис Марпъл и Ниро Улф праха само могат да ми дишат, барабар с инспектор Гамаш. Та

та? Обаче с телефонните разговори ударазбирам. Ама защо водката, а? рих на камък. Все с негови приятели и Скука!

бърсане, ама няма как! И го слушам как ради една водка! си мърмори:

- Няма вече да те видя, а толкова те обичам! Ти си ми най-любимата, найвкусната..

Пипнах го! Влизам аз и му викам:

- Виж сега, любими, няма да се тормозиш. Аз те разбирам, след 25 години

И се чувствам толкова благородна,

плача от умиление пред собствената си доброта и състрадание! Иначе едва се възпирам да не грабна нещо и... Няма сама да се инкриминирам! А той държи

ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС

една бутилка водка "Руский стандарт" с черен етикет и ме гледа като теле! С едни такива влажни очи, имам предвид. Още не съм виждала синеоко теле!

- За какво говориш - вика. - Пак ли се изживяваш на филмова героиня?

Ама ме ядоса!

- За твоята любима говоря. Най-любимата и най-вкусната!

А той с цялата си наглост, ми се хили!

- Ти да не подслушваш - вика ми. - А доверието в брака? А свободата на личността?

И ще ме иронизира, на всичкото отгоре!

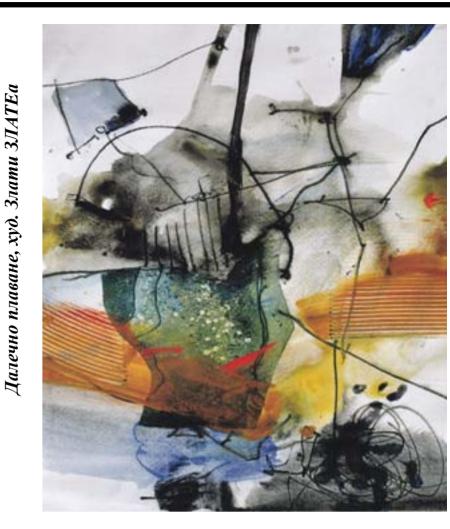
- Не подслушвам. Какво да правя, като имам отличен слух? Да беше ревал по-тихо - не падам по гръб аз.

А той се хили, докарвайки ме почти до желанието за убий-

-Ти, вика, тази бутилка виждаш ли я? - Като че ли за пръв

започнах аз разследване. И в стила на път виждам бутилка с водка! - Тази топ шпионите, спрях да го разпитвам. водка, вика, ми е любимата. Ама с тия И започнах да го шпионирам. Да под- санкции, няма да я има скоро. Ти предслушвам, демек. То да се подслушва не ставяш ли си, изливат я в канала и я е възпитано, ама даже и агент Бонд го изтеглят от всички магазини! Да беше прави. Че как иначе да научиш истина- оръжие, разбирам. Да беше валута, пак

Направо онемях! За 25 години един все безинтересни. По-рано ще чуеш кой път не ми беше говорил толкова нежно, къде, как с коя - не че съм го правила, чак със сълзи на очите! Не можел да си де. А сега - на този му открили диабет, изразява чувствата! Мъжете не говоредругият имал проблем с простатата, из за чувства! Лъжец долен! И сега се третият се жали от цените на протезите. чуди, защо му се сърдя! Няма да му ям кюфтетата, да си ги яде сам! И салатата Обаче една вечер ми излезе късмета! от печени чушки с пресен лук няма да Правя се аз, че бърша прах в антрето. му ям! Даже и да ми е любимата! Ще То шарките му изтърках на шкафа от види той как се пренебрегва жена за-

Борис ЦВЕТАНОВ

АФОРИЗМИ

За всяка палма на първенството си има и маймуни.

Тежко ѝ на държава, в която слугите на народа са господари на

Човек се учи, докато види как си живеят другите.

Ние в кервана се лаем, а кучетата си вървят.

Все вчерашни хора днес определят моето утре.

Докато търсех късмета, другите изядоха баницата.

Когато всеки си пази хляба, най-лесно се краде истината.

Най-скъпо ни излизат евтините управници.

Само когато се излъже, властта казва истината на народа.

По дрехите посрещаме, заради ума отпращаме.

Ако се оставиш да ти се качат на главата, да ти е як гърба!

Ако една власт е безсолна, тя излиза солена на народа.

От държава на духа, станахме държава на тоя, дето духа.

Адрес: 6003 Ст.Загора, ул.Хр. Ботев 4 Главен редактор: Йордан АТАНАСОВ тел: 042/649-110, GSM 0888 790 135 Редактори: Румен СТОЯНОВ, Иван БОЧЕВ Красимира БОЖАНОВА Издател: НЧ "Даскал Петър Иванов-1988" E-mail: lit glas@abv.bg Интернет страница: literaturenglas.com IBAN: BG14 UNCR 7630 1074 8633 90 BIC: UNCRBGSF УниКредит Булбанк Стара Загора Печат: "ЛИТЕРА ПРИНТ" АД - Стара Загора

> Не се връщат и не се редактират материали! Абонамент - само в редакцията

РУМЪНСКИ ПОЕТИ В ПРЕВОД НА ОГНЯН СТАМБОЛИЕВ

НИКИТА СТАНЕСКУ

ЕЛЕГИЯ ВТОРА, ГЕТСКА

Във всяка пещера се беше разположил бог. И ако камък се откъртеше, там бързо се явяваше и разполагаше на мястото му друго божество.

А ако някой мост се разрушеше, веднага там заставаше новодошлият бог.

Понякога по пътя от асфалт се появяваше голяма и в нея настаняваше се

ново божество.

Приятелю, недей нарочно или без да искаш, да режеш днес ръцете или пък нозете си веднага върху раните ти още незараснали ще сложат някой бог и ти ще трябва да се молиш да бъдеш туй, което вече ти не си и няма никога да бъдеш.

Борецо, ти се погрижи очите си да не изгубиш, защото бързо ще те занесат, за да те сложат във орбита на някой бог.

Той ще стои спокоен, цял от камък, а ние ще напрягаме души, за да го славим.

И ти, приятелю, ще трябва да се понапрегнеш и да го славиш като големец.

ИМЕ

На Огнян Стамболиев

Завърнах се от война война с никого. Донесох трофей стадо думи. Да назова с тях моите стари места, родни и още неназовани.

И тебе, приятелю, не забравих. Донесох ти трофей от войната с никого. Ново име за теб.

Бързо ми напиши, ако от твоята война си донесъл някое ново име за мен да се назова с него и аз. Амин!

МАРИН СОРЕСКУ

охлюв

Охлювът залепи очите си с восък, скри глава в гръдта си, сви се в себе си.

Над него остана черупката съвършена материя – опротивяла му отдавна.

Около черупката дебне останалият свят, създаден по закони, които също са му опротивели. А в центъра на тая вселенска скука той, охлювът, е сам на себе си опротивял.

ЕТО НЕЩА,

разрязани точно наполовина: от едната страна - самата от другата - нейното име. Между тях остава голямо пространство – можеш да препускаш в него, можеш и да живеещ. И ти се разполовяваш на две: от едната страна - ти, от другата - твоето име. Случвало ли ти се е да усетиш поне веднъж, поне насън, как върху твоите мисли лягат други мисли, как върху твоите ръце лягат други ръце? Някой те е разбрал за миг и е проврял твоето име през тялото ти, с тих звън, с болка като меден език на камбана

ΑД

Най-непоносимото в Ала е туй. че трябва да понасяш всички страдания в пълна тишина, за да се чува как тлъстеят правелниците в Рая.

в пустота на камбана.

Ухание с Jacobs, худ. Тодор КОВАЧЕВ

<u>АНА БЛАНДИАНА</u>

СПОКОЙСТВИЕ

Станах послушна – не скърцам със зъби. Не треперя от гняв. От любовта се отказах: избягах от нея. на улицата я изоставих, но тя ме откри, застана на прага. Чух я как диша през нощта. Сутринта я съсякох, до крайпътен кръст я погребах, но мястото не помня – белег не оставих.

Станах послушна не скърцам със зъби. Мога само очи да затворя, здраво клепачи да стисна.

ТРЯБВАШЕ

Трябваше да се родим старци, за да бъдем по-мъдри, да решим по-добре съдбата си, да познаваме пътищата.

Да бъдем млади след това, да постигнем разцвета на силите си и да влезем в царството на любовта вече съвсем млади.

Да се превърнем в деца в рождения час на нашите деца и те да бъдат по-големи от нас, ла ни научат ла говорим. да ни люлеят, преди да заспим.

И ние да станем още по-малки, малки като зрънце от грозде, малки като зрънце

АДРИАН ПОПЕСКУ

БАНЯ

Франц Й., Франц К., Франц Х., се къпят в банята.

Първият Франц, императора, в мраморна вана, в своята резиденция в Шьонбрун водата е нормална, двайсет и осем градуса. Шест камериерки го чакат с меки хавлии.

Вторият Франц - в циментова килия, прозорец с решетки, покрити с боя стъкла, душ – доста хладен, таван нисък съвсем. Ф. с тревога поглежда към вратата желязна.

Третият Франц, наел гарсониера доста удобна, приятна на вид лежи в емайлирана вана и сините вени на ръката си той изучава.

Императорът в топлата вана обмисля новините последни по лържавните граници. пита се:" Да подаря ли на малката Клерхен павилиончето, дето е долу, в горичката?"

Франц К. побутва с крака си бос хлебарката черна. тръгнала към решетката на канала. Удря с юмруци вратата по-скоро дано се отвори.

Последният Франц рязко скача, разкършва своето тяло на римски патриций от епохата на упадъка, енергично разтрива гърба си с груба кърпа и използва съответно бръснача. С елегантен жест закопчава маншета си ляво, слага електронен часовник, привежда в ред и брадата си – същински фавн. После излиза в града коректури в печатницата. Халба бира. После кара се с някой. Ала мислите му все там са – в топлата вана, и в леглото уханно. с аромат на босилек и хвойна. Египетска ладия, понесена от водите на Нил. Там жена, или може би гроб, който го чака...

ПРЕД ИЗГРЕВ АКО СТАНА...

Пред изгрев ако стана, до малката горичка ще ида да потърся в тревата пресни гъби. Тибула, чужденецът, подробно ми разказа как да ги съхраня, да бъдат дълго свежи.

Далечен Авентин, квартал от моето детство, където по фланелки мъжете вечер пушат на малките балкони в квартирите си тесни. Бедняшки Авентин, ленив и вечно бързащ. В халати на цветчета, пред изгрев слънце, жените ти грижовни на спящите момчета наместо кръстче,

връзват от жилището ключ.

След трета нощна смяна,

изпълнена с тревоги, те вкъщи се прибират сред шум на камиони.

Пълни с разочарования...

Но ако стана рано, аз вярвам ще открия в тревата, още влажна от росата, гъби ароматни. И паяжинки нежни по тях ще се люлеят воали леки на спящи хубавици.

Ще ги издърпам леко от здрача на съня им...

<u>ЙОАН АЛЕКСАНДРУ</u>

В ОЧАКВАНЕ

Исполинска жена ражда в мъки **Цялата в пот** – като планети са капките. А не може да роди вече хиляди години. В мъки страда тя и детето. Но не могат да се откъснат един от друг. Ще им помогне ли някой?

Толкова сме дребни на тази нищожна планета ах, като мравки пъплим! Падне ли върху нас капка от нейната пот ше потънем! В бездната ще изгнием.

В ПЛАНИНАТА

В планината девойките се задомяват рано. Пристига от далече странен дядка, прихлупил шапката си ниско над очите, сватосва ги преди да се усетят. Девойката завързва вещите си във широка кърпа, целува братчетата си и тръгва. Родителите я изпращат вън, до ъгъла, за бъдещето я съветват. Усетило, че нещо става излайва кучето, синджира си задърпва. Земята се разстила под нозете им. Върви напред прегърбен дядката, а по следите му – девойката пристъпва. След тях нощта се спуска бавно от звездите. През зимата се чува как мръзнат под студа елхите.